

פרוטוקול מס' 296
מישיבת ועדת הכלכלה
מיום שני, ה' בתמוז התשנ"ח (29 ביוני, 1998) שעה 12:00

הנוכחים:
חברי הוועדה:

אברהם יחזקאל - היו"ר
עזמי בשארה
עבד-אלמאלכ דהאמשה
צבי הנדל
צבי ויינברג
אליעזר זנברג
איתן כבל
גדעון עזרא
אברהם פורז

מוזמנים:

- מנכ"ל משרד התחבורה	נחום לנגנטל
- יועמ"ש, משרד התחבורה	חה"כ מאיר שטרית
- הלשכה המשפטית	עו"ד גבי נאור
- סמנכ"ל בכיר תנועה	עו"ד אלי אבי
- מנהלת אגף רכב	צבי יחנט
- אגף תכ"ל	חוזה בן-ארי
- משרד המשפטים	דפנה עין דור
- אג"ת, משרד האוצר	עו"ד חגית הוכשטיין
- מנכ"ל איגוד יבואני הרכב	אופיר קרני
- מכון התקנים	שי דבינוביץ
- רדיו מרס בע"מ	מיכאלה אורן
- מובחר בע"מ	גיווא קרן
- יועץ תקינה ליצרנים	יוסי שואף
	אלי הדר
	דב ויסוצקי
	דורון אדם
	רוני עזרן
	עו"ד תומר כהן-פרידמן
	עו"ד רנטו יאראק
	יובל בן-חנניה
	שי סולברג
	בני אביעד
	עו"ד סוהד אגא

מנהלת הוועדה: לאה ורון
קצרנית: לאה קיקיון

סדר היום: תקנות התעבורה (תיקון מס' 5), התשנ"ח - 1998
בדבר הטבעת סמל דגל ישראל על לוחיות הזיהוי לרכב

תקנות התעבורה (תיקון מס' 5), התשנ"ח - 1998
בדבר הטבעת סמל דגל ישראל על לוחיות הזיהוי לרכב

היו"ר אברהם יחזקאל:

שלום לכולם. אני פותח את ישיבת הוועדה. על סדר היום - תקנות התעבורה, תיקון מספר 5 - אותה תקנה המחייבת סימני זיהוי על הרכב - סמל דגל ישראל על לוחית הזיהוי. היתה בקשה לרביזיה ולקיום דיון מחדש. כדי שאף אחד לא טעה בעניין - למרות שעמדתי הסופית ידועה, אני בעד דיון מחדש. זו זכות מלאה של כל חבר כנסת לקיים דיון, במידה והוא מוצא לנכון, אם הוא רואה טעם לפגם בהחלטה כזו או אחרת של אחת מוועדות הכנסת, במובן הציבורי שלה. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה ביקש את הדיון מחדש. אתן לו מספר דקות באשר לעניין הזה. נקיים הצבעה אם לקיים דיון מחדש. האם אתה רוצה שנקיים עכשיו הצבעה האם לקיים דיון מחדש?

עבד-אלמאלכ דהאמשה:

אם החברים מסכימים, אולי אין צורך להצביע.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אני מציע שנצביע בכל מקרה. עולה הצעה של חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה באשר להצעתו לרביזיה, כדי לקיים דיון מחדש. מי בעד הצעתו? מי נגד? - חבר הכנסת גדעון עמרא מתנגד.

חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה:

כבוד היושב-ראש, חבריי חברי הכנסת. התקנות האלה פותחות פתחים לנטל כבד על הציבור. שמעתי גם קודם מחלק מהאנשים שכאילו בכל המדינות המתקנות במערב אירופה העניין נהוג. בירדתי את העניין היטב, ובמקומות שתקנה כזו קיימת, ומקומות אלה אינן רבים - הנושא הוא ברירה, אפשרות. מי שרוצה - שם את סמל הדגל על לוחית הזיהוי, אך אין מדינה אחת שמחייבת את כל אזרחיה לשים את הדגל הזה על לוחית הזיהוי. לא מחייבים.

דבר שני - אצלנו בארץ העניין מעורר בעיות. יש פה אנשים שאינם אזרחי המדינה. לגביהם התקנה מעוררת בעיה קשה ביותר. הבנתי שחבר הכנסת גדעון עמר בעד זה שהעניין לא יהיה חובה, אבל גם מצב כזה יביא לסרבול. מה נאמר? לאזרחים - כן וללא אזרחים - לא? לאן אנחנו נגיע? יש כאן גם את עניין השפה. אני מבין שיש כבר מלאי קיים של לוחיות. אני לא מבין איך זה הוכן ועל סמך מה. במלאי הזה יש לנו שתי שפות. יש להניח, לפי רוח התקנות שאושרו קודם, שעד הראשון בינואר שנת 99 המלאי ייגמר ואז יתחילו לשים לוחיות עם שלוש השפות.

לכן, לא צריך לחייב את כל התושבים והאזרחים. מי שרוצה שישים, לפי בחירתו, ויישא בהוצאות ובתוצאות. לא נחייב את כל אזרחי המדינה לשים לוחית זיהוי עם דגל. לחילופין, אם תהיה תקנה כזו שתחייב - צריך לבנות אותה באופן נכון, שהמספרים יהיו רשומים לפי תקן נכון, עם כל השפות. שלא תהיינה לנו אחרי כן כל מיני קטגוריות של כלי רכב: חלק עם כתובית בערבית, חלק בלי. כל הדברים האלה יוצרים תסבוכות של אפליה וטעויות שאין לנו צורך בהן.

גדעון עזרא:

אני בעד זה שכל אזרח ישראלי יישא את מספר הזיהוי על מכוניתו עם הדגל של המדינה. אני חושב שצריך שרק לאזרחים יהיה מותר לשאת את הלוחית הזו. חבריי ממפלגת העבודה צריכים להבין דבר אחד - זה סימן זיהוי טוב כדי לדעת. שכוחותינו יידעו מי הוא אזרח ישראלי, מי הוא תושב ישראלי. אני לא רוצה לחייב תושב לשאת את הלוחית, אבל אני רוצה לדעת מי מהרכבים הערביים שנמצאים ביהודה בשומרון וחבל עזה מתי מדובר באזרח, ומתי מדובר בתושב. כל מי שרוצה לסייע לצבא ההגנה לישראל במשימות הקשות שיש לו, צריך לתמוך בזה.

איתן כבל:

שיוציאו צו לשעת חירום, אם זו הסיבה.

גדעון עזרא:

אני רוצה לומר לך שכל הפיגועים נעשו על ידי מכוניות של מזרח ירושלמים.

איתן כבל:

עם לוחית ישראלית.

גדעון עזרא:

עם לוחית ישראלית. וכך בשיטה הזו - - -

איתן כבל:

קשה לדייף? אז עכשיו תהייה לוחית עם דגל.

גדעון כבל:

לא, לאזרחים של מזרח ירושלים לא יהיה אישור לשים את הלוחית הזו.

איתן כבל:

מי שמתכוון לעשות פיגוע, חס וחלילה, יודע להסוות את עצמו.

גדעון עזרא:

היתה פעם שיטה בישראל. למזרח ירושלמים היתה קידומת. מאז שקונים את המכוניות בסוכנויות הרכב, הקידומת הזו בוטלה. מקבלים את הלוחית ישירות. זה דבר שיכול לתרום לעניין הזה ולביחון מדינת ישראל. נוסף לכך - אני חושב שהאזרח צריך להיות גאה בדגלו.

היו"ר אברהם יחזקאל:

מה ההצעה שלך, חבר הכנסת גדעון עזרא?

גדעון עזרא:

ההצעה שלי היא לחייב את אזרחי מדינת ישראל לשים את הלוחית על פי הצעת משרד התחבורה. לחייב רק את האזרחים, ולא את התושבים.

איתן כבל:

האם ידוע לאדוני יושב הראש אם מדינת ישראל סיימה כבר לאכוף את הצבת דגל ישראל באזורים החרדיים?

אתי בנדלר:

במוסדות ציבור.

אני רוצה להבהיר את הצעתך - תושבי מזרח ירושלים שיש להם אזרחות ישראלית יהיו חייבים לשאת את דגל המדינה על מספר הרישוי, לפי הצעתך?

גדעון עזרא:

כן.

עמי בשארה:

כל השאר - יהיו חשודים. כוחותינו יוכלו לעצור אותנו, לחפש אותנו.

מאיר שטרית:

אני ממש תמה על חברי הכנסת שמתנגדים להצעה הזו. אני לא יכול להבין את העניין. על מה מדובר פה? מדובר על הנחת סמל ודגל ישראל על מספר המכונית. לא מדובר על סמל לבגד. בהרבה מאד מדינות בעולם זה נהוג. אני רוצה לראות את ה'גיבור' במדינות כאלה, שמעיז לא לעשות את זה. אני לא מבין מדוע פה אנו צריכים להתלבט ולהתחבט אם צריך או לא.

אדוני יושב הראש, אני חושב שמי שהוא תושב מדינת ישראל חובתו להיות נאמן למדינת ישראל, לכבד את חוקיה, את דיגלה ואת סימלה, בין אם הוא אוהב אותנו או לא. אני לא יכול להכריח מישהו לאהוב את הסמל הזה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה:

אז אין מחלוקת. השאלה היא אם זה צריך להיות על לוחית הזיהוי של הרכב.

מאיר שטרית:

עובדה היא שזה קיים בהרבה מדינות אחרות בעולם, ושם - אף אחד לא מעיר, אוהב או לא אוהב. אני חושב שצריך להפסיק את הדיון הזה, להגיע להצבעה ולאשר את ההצעה. אני לא מבין את ההתנגדות והמלחמה. על מה? - על לא לשים דגל ישראל. מה יקרה? שחלילה יזהו שמדובר ברכב ישראלי? זה באמת "נורא ואיום", ואני מדבר, כמובן, בצנינות. ההתנגדות לעניין לא מובנת לי. לא רק שלא צריך להתנגד, צריך גם לתמוך בעניין בשתי ידיים.

עמית בשארה:

אני חושב שכל הנושא הזה הוא פוליטי, והוא לא נעשה משום סיבה שקשורה לתחבורה ולזיהוי כלי רכב. יש כאן רק עניין של מפלגה דתית-לאומית ששמה לסמלים, ומעסיקה אותנו בהם. חבר הכנסת מאיר שטרית הנכבד, שיצא מכאן מייד לאחר נאומי - אנשים כאלה נגררים, ומי יעיז להתווכח. אותה מפלגה כבר קבעה לנו את יום ירושלים כיום חג. כל פעם הם מעסיקים אותנו באיזה סמל. לא אתפלא שהם יחייבו מי שלוש חליפות לענווד את הדגל. בשביל מה? ישראל אינה באירופה, אין כאן גבולות פתוחים, לא קשה לזהות רכב ישראלי. גם אם יהיו גבולות פתוחים, אף אחד לא ירצה שיזהו את הרכב שלו כישראלי אם הוא ייסע למדינות ערב. אני לא מבין את כל השטות הזו.

במדינת ישראל מסתובבים רק רכבים ישראליים ורכבים מהשטחים.

גדעון עזרא:

על רכב פלשתינאי כתוב פלשתיין. כתוב P.

עמית בשארה:

אז תכתוב IL. לא כתוב פלשתיין בערבית, אתה לא צודק. אין דגל פלשתיין על הרכב. כתוב P. זה סמל. תכתוב IL.

אין בישראל בעיה של זיהוי רכב. כל הסיפור הזה הוא קפריזה של שר התחבורה, שאחר כך יחייב את כולנו להתרוצץ, ומהצד השני - לפקח. אני לא חושב שזה מעיד על נאמנות או חוסר נאמנות. אני לא חייב להיות נאמן למפד"ל ולכל מה שהיא עושה. חנן פורת הוא עכשיו יושב ראש ועדת החוקה, שאול יהלום הוא שר התחבורה, אני לא יודע מה עוד יהיה פה במדינה הזו. אין לי שום רגשי נחיתות לומר לשר התחבורה הנכבד: אני מתנגד לסמל על לוחית הזיהוי. הרכב הוא רכוש פרטי של האזרח, אי אפשר לחייב אותו לשים סמלים מסוימים עליו. השלב הבא יהיה לשאת דגל על הבתים. זה נשמע הגיוני בדיוק באותה המידה.

אנחנו הולכים לכיוון של מדינה ליברלית יותר ויותר, או יותר רפובליקאית סגורה וספרטאית. מה זה, ספרטה פה? אני לא רוצה לשאת על הרכב הפרטי שלי שום סמל שבעולם, רק את המספר. למה רוצים לחייב אותי? למה שאכנס לקונפליקט? למה שאסע ברכב עם סמל אם אני לא מרוצה מכך? חשבתני שהמדינה הזו הולכת לקראת ליברליזציה בעשר השנים האחרונות. זה חוק אנטי ליברלי. אני לא מבין אותו ולא רוצה אותו. אני מתנגד לו. כמובן שאם הוא יעבור כולנו נצטרך לשאת את הסמל כדי שלא ירשמו לנו קנסות.

יכול להיות שתהיינה שתי לוחיות לבחירה, אך בצורה הזו זה פשוט מעורר התנגדות. הייתי בחו"ל בזמן שהצבעתם עליהם.

איתן כבל:

חבל שחבר הכנסת שטרית לא נמצא כאן. תמיד מתעוררות אצלו תמיהות. אני מרשה לעצמי לקחת על כתפיי את הסיכון להיחשב לא לויאלי אם אני מתנגד לחוק שמחייב נשיאת דגל על לוחית הדגל. אמרתי את זה גם בדיון הקודם. לויאליות או אי לויאליות, ישראליות או אי ישראליות לא נקבעת לפי מה ייכתב על לוח הרישוי. כפי שאמר ידידי, חבר הכנסת עזמי בשארה, אדם הולך וקונה רכוש פרטי, למשל בית. יאמרו לו שבשם הלאומיות הוא חייב לתלות דגל על הבית?

אין כאן עניין של גאווה לאומית. אני חושב שהמעשה הזה הוא לא לעניין. מי שרוצה - שישים את הדגל. מי שלא רוצה - שלא ישים. מדפיסים כמה אלפי לוחיות. אחר כך אומרים - יש לוחיות, צריך להיפטר מהם. גם ההליך לא נראה לי בדיוק ראוי.

עזמי בשארה:

שר התחבורה אמר בישיבה הראשונה, שבה הייתי, שהסיבה היא גאווה לאומית. אתה מכריח אנשים שתהיה להם גאווה לאומית. מה, זו חובה?

איתן כבל:

יש לנו רצון להתייחס אל עצמנו ככל העמים, זאת אומרת - כשנוח לנו, וכשלא נוח לנו אנחנו לא ככל העמים. אני לא רואה שום סיבה שמדינה כמו שלנו, על כל בעיותיה והשטנים שלה צריכה חוק שיש לגביו התנגדות בקרב חלקים ממנה. ליצור נורמליזציה בכפיה? חשבתי שלשב"כ יש דרכים יותר מתוחכמות למצוא חשודים מבלבד דגל על לוחית הזיהוי.

עזרא כבל:

אולי תפרט איזה דרכים? לא איכפת לך מנושא הביטחון.

איתן כבל:

עזוב. אני לא זקוק להטפות בענייני ביטחון. אני מציע לחבריי לומר שמי שרוצה - ישים לו דגל. אני לא חושב שצריך לחייב. זה לא רציני.

אברהם פורז:

אני רוצה להחזיר את הדיון לנקודה שהעליתי אותה כבר בישיבה הראשונה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

יש לך תשובה של היועצת המשפטית - - - היה פה גם מני מזוז, כן.

אברהם פורז:

אנחנו נמצאים בתקנות תעבורה. מטרת תקנות אלה לשרת אך ורק מטרות תעבורתיות. כאשר חברת הכנסת, שרת התקשורת כיום - לימור לבנת, רצתה להכניס את דגל המדינה לכל בית ספר, היא העבירה חקיקה בכנסת. היא דיברה על הגאווה הלאומית

ועל דברים אחרים שלגיטימי לטעון אותם. נכון שיש עוד מדינות שמחייבות איזה סימון. בארצות הברית יש סימון של ה-State ולפעמים כתובות גם כמה מילים. אצל השווייצרים יש דגל על כל לוחיות הזיהוי. זה סיפור אחר.

גדעון עזרא העלה את שאלת הביטחון. גם זו שאלה. לכן, הממשלה, אם היא רוצה מכל טעם שהוא שיהיה דגל או סמל על לוחיות הזיהוי - היא צריכה להעביר את העניין בחקיקה ראשית. עצם הדיון והטענות שנשמעות פה הם בנושאים שהם אינם תעבורתיים גרידא. הדבר התעבורתי היחיד הוא שרוצים למנוע זיוף לוחיות. הסבירו לנו שכאשר יש יותר משני צבעים בלוחית הזיהוי - קשה יותר לזייף. אין בעיה. אפשר, למשל, לחייב שבלוחיות החדשות ייכתב IL בשחור על גבי לבן, ואז יתווסף צבע. או כל סימון אחר, שאין לו קונטציה. ברגע שמכניסים את הדגל והמילים, ועולה שאלה - איזה מילים ובאיזה שפות הדבר בעייתי.

חרף מה שאמר מני מזוז, אין לנו סמכות. אנו צריכים לומר שזה לא עניין תחבורתי, ולכן אנחנו לא יכולים לאשר את זה. לגוף העניין - יש לנו מספיק מחלוקות פה. מתוך כבוד לדגל לא הייתי רוצה שהוא יהיה על לוחית רישוי של מישהו שלא מעוניין בכך, ובאופן מכוון 'ידאג' לכך שתמיד הסמל יהיה מלוכלך, כי הוא בז לו. לא צריך את זה. במקרה האלטרנטיבי - אפשר לעשות שתי לוחיות בעלות משקל זהה. מי שרוצה יוכל לשים דגל, אבל בוודאי שאי אפשר לאכוף את זה לאנשים שלא רוצים את זה, כאשר זה לא משרת מטרה תחבורתית. גם אם הייתי אומר שאפשר, לצורך מטרה תחבורתית, לקבוע עוד צבעים, בוודאי שאין הצדקה לקבוע את האמידות. ממילא לוחיות הזיהוי אינן אמידות.

אנחנו לא נמצאים במדינה עם גבולות פתוחים. לו הייתי נוסע למדינה שכנה, מאחר והשלום הוא עדיין קר, ועדיין קר מאד, הייתי מעדיף שתהיה לי לוחית שלא מזהה אותי כישראלי. אני לא אומר שיפגעו בי, אך יכול להיות שמישהו ירצה לנקב לי צמיג, או לשבור לי שמשה. יש שם הרבה אנשים שאין להם הרבה אהדה אלינו. כלומר, גם מהטעם הזה כל העניין לא ראוי.

הייתי מציע ששר התחבורה יציע לנו אחת משתיים - מספר צבעים בלוחית הזיהוי, ללא כפיית הדגל, או - מספר צבעים עם אופציה. שהדגל יהיה אופציונלי, למי שרוצה.

עזמי בשארה:

אם יזהו את הרכבים - מי ממזרח ירושלים או לא, גם ידעו בשטחים על מי לזרוק אבנים ועל מי לא.

יצחק ויינברג:

אני רוצה למה שאמר חבר הכנסת עזמי בשארה. נכון שרכב הוא רכוש פרטי של האזרח. נכון שהאזרח קנה את הרכב, והוא רכוש. את הרישוי, את הרשיון לנהוג נותנת המדינה, בכל המקומות בעולם. אני רוצה לתת את הדוגמה של קנדה. במדינת קוויבק, יש כ-70 אחוז צרפתים, וכ-30 אחוז אנגלופונים. לא רק שיש שם דגל, כתוב שם משפט מיוחד: Je Mesouvian, כלומר - אני זוכר. מה זוכר? כולם יודעים שמדובר על איזו שהיא מפלה של האנגלופונים מול הצרפתים.

אברם פורז:

לא, על ניצחון.

צבי ויינברג:

על ניצחון. בכל אופן - מדובר על משהו מאד עמוק ושבתח פוגע ברגשותיהם של 30 האחוזים האנגלופונים. כלומר, לא רק שיש דגל, יש גם משפט שממש פוגע ברגשות של חלק מהאוכלוסייה, זה באשר לזכות המדינה לשים את דגל המדינה על לוחית הזיהוי.

קראתי את דבריו של חבר הכנסת עזמי בשארה בעיתון "הארץ" בשאלה מה הוא העם היהודי, אם הוא קיים במובן המודרני המשטרתי וכן הלאה. אנחנו מדינה, ובהחלט צריכים לזכור את זה. אחרי אלפיים מדינה חזרנו לכאן, ובפעם הראשונה יש לנו מדינה ריבונית. אני חושב שאין כל פגם בהצבת הדגל, ואין כל פגם בכך שהדגל במדינה יהיה גאה בו. כמובן שזה לא תמיד לטעמם של כל האזרחים. כך זה בכל מדינה, לא רק בקנדה.

אברהם פורז:

קנדה עומדת בפני דיסוק מבפנים על רקע התביעות של האנגלופונים.

צבי ויינברג:

יש עוד ועוד דוגמאות. המדינה הרוסית. - - - ובכל זאת החליטו לשים עכשיו, למרות שיש שם הרבה מיעוטים, בתוך רוסיה עצמה, ומסביב. יש כל מיני רפובליקות חדשות. בכל זאת יש שם דגל של רוסיה החדשה. אני בהחלט תומך בחוק הזה, ומקווה שגם עזמי בשארה יחשוב פעמיים על הנושא.

היו"ר אברהם יחזקאל:

עורך הדין רנטו יאראק כתב לי מכתב. הייתי רוצה שהוא ידבר עליו, כאן.

עזמי בשארה:

אני חושב שאם החוק הזה אכן יעבור, ותושבי מזרח ירושלים יהיו נפרדים, זה יוצר סקטור חשוד של האוכלוסייה. אני גם רוצה להזכיר - - -

גדעון עזרא:

אני אזכיר לך - כל חטיפות החיילים, ידידי, נעשו על ידי מזרח ירושלמים, במכוניות פרטיות שלהם. חיילים שלנו לא יודעים את ההבדל. הביטחון של החיילים לא מעניין אותך - - -

עבד-אלמאלכ דהאמשה:

זו תהיה בעיה לאלה שרוצים לחטוף חייל להסוות את עצמם? תהיה בעיה להשיג מספר עם הדגל?

רנטו יאראק:

אני מייצג את יצרני לוחיות הזיהוי.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אתה מוכן להסביר לי למה יצרני לוחיות הזיהוי לא חיכו להחלטות כנסת כלשהן, ורק לאחר מכן יוצאים לתחילת הדרך. למה הם לקחו ייעוץ משפטי רק לאחר מעשה, ולא לפני? למה לא היתה להם היכולת לגבי העניין הזה? הדעת אומרת שדבר כזה קריטי, כמו הצבת דגל על לוחית הזיהוי, צריך היה לקבל עיגון כלשהו בכנסת. איך אתה מסביר לי את חוסר ההארה המוקדמת הזו? יש עכשיו לוחיות עם דגל במלאי, ויש בעיה עם טעם לפגם בעניין הזה.

אני רוצה להעיר שהכנסת היא איננה מודל להתדיינות המשפטית פה. תהיה לכם בעיה לטעון כנגד משרד התחבורה בעניין הזה.

רנטו יאראק:

את השאלה למה יצרני לוחות הזיהוי לא פנו לעורך הדין מוקדם יותר קשה להפנות אלי.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אולי הם פנו, ומישהו הטעה אותם במשרד התחבורה.

רנטו יאראק:

לא יצרני לוחיות הזיהוי פנו למשרד התחבורה, אלא שמשרד התחבורה פנה ליצרני לוחיות הזיהוי, ונתן הודעה שעומדים להתקין תקנה מסוימת. הטענה שהעניין טעון אישור ועדת הכנסת, כי יש לכך השלכות פליליות, ויש קנס על הפרת תקנות התעבורה - התעוררה מאוחר יותר.

לי אישית יש ספקות משפטיים באשר לנכונותה של הטענה הזו, אך משרד התחבורה הוא זה שהביא את התקנה לאישור הכנסת. משרד התחבורה הנחה את יצרני לוחיות הזיהוי

היו"ר אברהם יחזקאל:

את מי? מדוע הם פנו ליצרנים מסוימים, ולא לאחרים? איפה כל הנוהל התקין שבנושא?

רנטו יאראק:

זה נעשה לפי הנוהל התקין ביותר. יש גורמים שעוסקים בין בייצור של לוחיות זיהוי או בייבוא של לוחיות זיהוי. זה השוק שקיים במדינת ישראל בנושא הזה. משרד התחבורה פנה אל האנשים ואמר להם - עומדת להתבצע רפורמה, עומד להתבצע שינוי, תיערכו בהתאם. האם אפשר לבוא אל אותם אנשים בטענות על שהם לקחו את דברי משרד התחבורה ברצינות? הרי הוא הגוף המוסמך לטפל בנושא הזה, מטעם המדינה. הם רצו להיענות לדרישות הממשלה ונערכו. התחילו לייצר, לייבא, קנו, השקיעו את מיטב כספם. יצרו וייבאו מלאי כבד מאד, ואז אמרו להם: חכו. יש בעיה.

יש פה דיון מאד מעניין, ולנו אין מה לקחת בו חלק, כי אנחנו לא חלק מהכנסת, אך צריך להבין שזה נעשה על גבם של אנשים שהשקיעו את כספם בעניין הזה. אני חושב שזה מצב שאיננו הוגן. אחרי שהודיעו לאנשים האלה שיש תקנה קבעו להם אפילו מועד של

כניסה לתוקף. לא מדובר פה בשמועה שיצאה. היה תאריך שבו התקנה הזו צריכה היתה להיכנס לתוקפה, ואז אמרו - עצור. זה חייב לעבוד בכנסת. בכנסת, כפי שאתם יודעים, העניין עבר מישיבה לישיבה, וכן הלאה. אחרי כל זה, פתאום העניין חוזר לסוף התור, וההליך הזה מתחיל מחדש.

היו"ר אברהם יחזקאל:

סליחה, זה על פי בקשה לגיטימית של חבר כנסת.

דנטון יאראק:

בסדר. אני רק רוצה להוסיף כאן עוד נקודת מבט - זו של האנשים שמעורבים בעניין.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אני מבין את נקודת מבטם, אני מזדהה אתה. אני חושב שאיך שנהגו בהם זו שערורייה. לא עושים דבר כזה.

גבי נאור:

עדיין לא נתתם לנו את זכות התשובה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

במשך שנה שלמה אתם מובילים מהלך שאני תומך פה, אבל לא ייתכן לערב בכך אנשים ואחר כך לומר להם: לכו לשלום - - -

דנטון יאראק:

כמשפטן, אני חושב שמשרד התחבורה היה זכאי להתקין את התקנה הזו בזמנו. כפי שאמרתי, ספקות משפטיים - שהעניין טעון אישור של ועדת הכלכלה של הכנסת - לי לא היו כאלה. משרד התחבורה הביא את העניין בפני הוועדה, אז אנו ודאי לא יכולים למנוע ממנו לעשות זאת, אך האחרונים שאפשר לבוא אליהם בטענות הם אנשי לוחיות הזיהוי. התוצאה המצטערת מאד היא אם ועדת הכלכלה של הכנסת תחליט לא לאשר את התקנה, ואז העניין יצטרך להגיע לבית המשפט, כי מישהו יצטרך לשאת בהוצאות הכספיות. אני מניח שזו תהיה מדינת ישראל, בצורה זו או אחרת.

קרן גיורא:

כאחד מיצרני ויבואני לוחיות הזיהוי לרכב אני רוצה לומר שאנו פועלים לפי ההוראות וההנחיות משרד התחבורה. הם פנו אלינו, וביקשו לשנות את צורת לוחיות הזיהוי. פעלנו לפי ההנחיות שלהם. היינו מוכנים בזמן כפי שהם דרשו מאתנו. לא יכולים לבוא אלינו בטענות.

היו"ר אברהם יחזקאל:

חס וחלילה. אני חושב שהבהרתי את עמדותי. אני חושב שאתם פעלתם בתום לב מובהק ובמקצועיות. עם זאת, מאן דהוא לא חשב בצורה נכונה, ועלול להצטייר כמי שהטעה אתכם, וגרם לכם להוציא כסף לחינם. זו כבר לא שאלה פוליטית, זו שאלה משפטית.

גבי נאור:

אני רוצה להעיר הערה לגבי הניסיון לבוא ולקבוע שלוחיות הזיהוי תהיינה לפי חלוקה של תושב או האזרח. לוחיות הזיהוי מיועדות לזהות את הרכב-עצמו, ולא את הנוהג בו. הרכב נירשם במרשם במדינת ישראל. מדובר רק על זיהוי הרכב, ולא על זיהוי הנוהג בו. לכן, לא הייתי ממליץ לזהות את הרכב לפי מי שנוהג בו. לא ניתן לעשות זאת, מבחינה משפטית.

אני נאלץ לענות לטענות שהעלה פה ידידי, עורך הדין רנטו יאראק. קודם כל, הנחיית היועץ המשפטי במשרד התחבורה, ואני חושב שהיא טבעית ומובנת - שכל עוד אין תקנה התומה, לא פועלים לפיה. זה דבר ידוע, וכלל יסודי בניהול משרד.

לאה ורון:

אתה מתכוון להנחיות שלך?

גבי נאור:

אני מדבר על ההנחיות של היועץ המשפטי, ואלה הן הנחיות מקובלות בכל משרד. זה טבעי. כל עוד אין תקנה, לא נותנים אור ירוק לאף יבואן.

מהצד השני, עקרון ידיעת החוק צריך להיות ידוע לכולם, ודאי וודאי לעורכי הדין של היצרנים. הם היו צריכים לדעת שכל עוד תקנה לא נחתמה, היא לא מחייבת אף אחד, ואף אחד לא יכול לטעון שהוא היה צריך לפעול על פיה.

לעניין הבאת התקנה לאישור ועדת הכלכלה של הכנסת - החוק אומר זאת במפורש. צפוי שהיועץ המשפטי של משרד התחבורה ימליץ לפני השר שלו על כך. תקנה שהיא בעלת כוח תחיקתי, שיש בה את אלמנט העונשין - חייבת, לפי התיקון בחוק העונשין, לבוא לאישור ועדת הכלכלה. נכון שלפני שלוש שנים, כאשר תקנה זו תוקנה בעבר, התיקון בחוק העונשין לא היה אז בתוקף. לכן התקנה לא הובאה לאישור. משנעשה התיקון הזה בחוק העונשין - - -

אתי בנדלר:

ובחוק יסוד הממשלה.

גבי נאור:

על ראש הממשלה ושר התחבורה להביא אותה לאישור ועדת הכלכלה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

האם אפשר לשאול את חברי הכנסת באשר לאפשרות של פשרה? אמר עממי בשארה, ולא בהיסח הדעת, שאם היה מודל כלשהו של סימול אחר, אולי כולם היו מסכימים לו.

עממי בשארה:

הייתי מציע IL. כמו שבכל מדינה בעולם שמים את האותיות של אותה מדינה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה:

אני רוצה להדגיש שבכל מקרה יש שני עקרונות שיש צורך שיתקיימו פה. עקרון אחד - שתהיה לוחית זיהוי אחת לכל הרכבים. העיקרון השני - שהעניין יהיה כאופציה. באופן הזה זה קיים. מי שרוצה - שם, מי שלא רוצה - לא שם. לא נחייב את האזרחים, וכאשר זה יהיה קיים - זה יהיה בלוחית אחידה. לא נעשה כל מיני סוגים והבדלים, כי אז - לאן אנו הולכים? זה יכניס אותנו למערבולת. אף אחד לא רוצה את זה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

רבותי. באשר למועד ההצבעה, אני חושב שצריך להיקבע מועד קבוע שיהיה ידוע לכל באי הבית. ההצבעה תהיה ביום שני הבא, בשעה 10:00 בבוקר.

מאיר שטרית:

אי אפשר ביום רביעי ברבע ל- 11?

היו"ר אברהם יחזקאל:

בסדר. אני רוצה להבהיר מה עמדתי, ולמה תמכתי בעניין סמל הדגל. נכון שמציבים אותך בפניה כאשר מדברים על דבר חשוב כמו דגל, אך בסופו של דבר העניין של זילות דגל או סמל יכול להצטייר כלא נכון. השאלה היא עקרונית - האם ראוי שכל אזרח ישים לוחית זיהוי שיש בה סימן ישראלי, שהוא דגל ישראל, עם כל הכתוביות כפי שהציע היועץ המשפטי לממשלה.

זו השאלה שמנחה אותי. אני מתעלם מסוגיית הביטחון, כי אני חושב שיש לה פתרונות. נכון הגדיר זאת חבר הכנסת עממי בשארה - זו בעיה ציבורית ו/או פוליטית. אני מציע להתעלם משאר הטענות, שהן חשובות כשלעצמן, אך הייתי אומר שיש להן פתרונות חלופיים. מה שמעלים פה חברי הכנסת עממי בשארה ועבד-אלמאלכ דהאמשה היא שאלה פוליטית ציבורית וערכית, מן המעלה הראשונה. דווקא בשם השאלות האלה אני סבור שאחרי 50 שנה בהן קיימת המדינה, ראוי שבכל מכונית ראוי שיהיה סמל שמאחד את מדינת ישראל. לכל אזרחיה.

יש כאן בעיה עם "אזרחיה", שהרי לא כולם מרגישים בני בית במדינה. כחלקם, בצדק - בעלי הבית. יש כאן בעיה של תחושה, לעתים ניכור, יש בעייה של שוויון ואי שוויון. חבר הכנסת איתן כבל שאל למה אנו מיתממים. האם אכפנו את העניין של עמידת דקה דומיה בשעת הצפירה ביום הזיכרון? האם אכפנו את עניין הדגל, שאנו כל כך מתיימרים לקבל אותו בחוק? האם מוצב דגל ישראל בכל מוסד חרדי בבני-ברק? אתם מראש קופצים קדימה ורוצים להציב דגל על כל לוחית זיהוי.

אומרים שהפטריוטיזם הוא מפלטו של השטן. יש לי השקפת עולם פטריוטית, אולי, אבל אני לא מתנצל עליה. בסופו של דבר נראה לי שאחרי 50 שנה של שאלות ותהיה מי אנחנו ומה אננו, האם הערביים יכולים להרגיש כאזרחי ישראל אמיתיים - אני משער שכאשר תהיה מדינה פלשתינאית ידונו גם שם בסוגיה דומה. התחושה שלי היא שגם שם יקבלו החלטה כזו. המחוקק הפלשתינאי יומר - פלשתינאי היא מדינתנו, ואנו חושבים שראוי שלוחיות הזיהוי יישאו את סמל הדגל. ודאי יהיו שם כאלה שיעלו טענות כפי שעזמי בשארה העלה.

איתן כבל:

השאלות יעלו אם ההתנחלויות תישארנה תחת שלטון זר. אם לא - אז אין בעיה.

גדעון עזרא:

לאן הגעת?

היו"ר אברהם יחזקאל:

אני מקבל את הטענה של עזמי בשארה ועבד-אלמאלכ דהאמשה שזו שאלה ציבורית פוליטית וערכית. שאלה שנייה - האם כל אחד צריך לקבל החלטה אישית - דעתי היא שכן. הייתי רוצה שכולם ירגישו טוב עם העניין. קיבלנו כבר החלטה, אך בא חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, ומבקש לקיים רביזיה. אני לא רוצה להעביר את הדברים באופן שטחי, בנושאים האלה. זה נושא רגיש וטעון.

גדעון עזרא:

דגל ישראל זה דבר רגיש? עבור מי?

היו"ר אברהם יחזקאל:

לכולם.

גדעון עזרא:

עבור חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה העניין רגיש? הוא כבר שינה לי את הדגל. גם את ההמנון הוא רצה לשנות. זה רגיש עבורו? או ואבוי לנו איך אננו נראים.

עזמי בשארה:

תתחיל להבין מנטליות ערבית כדי שתדע איך לטפל בה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

זה נושא פוליטי - - -

אברהם פורז:

הנושא צריך לעבור בחוק עם שלוש קריאות, אחרי דיון ציבורי. לא בתקנות התחבורה. זה לא חלק מתקנות התעבורה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

היועץ המשפטי לממשלה הביע את דעתו. אני אומר כך - ביום רביעי אקיים הצבעה של כל חברי הוועדה. דעתי ידועה. אני לא מכחיש ולא מסתיר אותה.

אברהם פורז:

אתה מתנגד לזה שזה יהיה אופציונלי?

היו"ר אברהם יחזקאל:

עלתה פה שאלת האופציה. זו שאלה מאד חשובה. כאדם פרטי אני חושב שדברים מהסוג הזה צריכים להיות אופציונליים, אבל העניין הזה לכאורה כבר לא עומד על הפרק. שאלתי ליועצת המשפטית של הוועדה: ביום רביעי אני רוצה להביא שתי הצבעות. אני תוהה האם להביא להצבעה את סוגיית האופציה, או שתהיה הצבעה על התקנות העומדות על הפרק של משרד התחבורה.

אתי בנדלר:

כאשר מדובר בתקנות שהביא שר התחבורה, הוועדה יכולה לאשר או לא. עם זאת, יכולה הוועדה להחליט שמאשרים את התקנות רק בתנאי שיוכנס בהם שינוי באופן שההוראה המתייחסת ללוחית זיהוי עם סמל לא תהיה מחייבת אלא אופציונלית. במקרה כזה שר התחבורה לא יצטרך לחכות שוב לאישור הוועדה, אם הוא יקבל את השינוי הזה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אבל הוא יוכל למשוך את התקנות האלה.

אתי בנדלר:

ודאי.

היו"ר אברהם יחזקאל:

במידה ותעלה שאלת האופציה - האם אתם מושכים את התקנות?

נחום לנגנטל:

אשאל את שולחי.

אברהם פורז:

תתייעץ, באמת. אולי תוכלו לפתור את הבעיות שעולות אם תקבלו את עניין האופציה.

אתי בנדלר:

שאלתי את השר באופן אישי בישיבה הקודמת, כאשר הוא ישב לידי. הוא אמר שהוא לא מוכן לכך. ייתכן שהוא שינה את דעתו בינתיים, מכל מקום - אז הוא לא הסכים לאופציה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אני מאד נוטה לעניין של האופציה. הבעיה היחידה שמטרידה אותי היא העובדה שהנחו פה אנשים לעשות דברים, והעניין עלול ליפול. מבחינה משפטית, ציבורית וערכית - האפשרות של האופציה צריכה להיבחר.

אברהם פורז:

ואז 90 אחוזים יבחרו באופציה של הצבת סמל הדגל.

היו"ר אברהם יחזקאל:

ראוי שתגיעו להסכם עם אותם יצרנים ויבואנים שקיבלו את ההנחיה להיערך. שנית, אני מציע לחבריי במשרד התחבורה לשקול את עניין האופציה. אם תעלה שאלת האופציה - אצביע בעדה. אי אפשר להפיל את העניין הזה על רוב או מיעוט.

נחום לנגנטל:

האם ההצעה האופציונלית אומרת שמי שרוצה שם את מתכונת המספר כפי שהוא, ללא הצד הכחול, ללא סמל המדינה, וכל הלוחית תהיה כחולה, ומי שרוצה - יהיה חייב בכתובית בעברית ובערבית?

היו"ר אברהם יחזקאל:

השאלה שלך מצוינת. אומר לך מדוע. אני רוצה שיהיה הסדר לגבי עניין המלאי. אני לא רוצה שאנשים יינזקו. אני תומך בעניין האופציה, אך אני מוכן שתקבע פה שהאופציה היא מה שקיים במלאי. אני ממליץ למשרד התחבורה לבחור באפשרות של אופציה, כפוף למה שקיים במלאי.

דב ויסוצקי:

הדבר הזה לא ישים אצל היבואנים. היבואנים מזמינים סדרות של אלף זוגות. איך אפשר להזמין מספר סוגים?

היו"ר אברהם יחזקאל:

אז שתהיינה כמה אופציות.

דב ויסוצקי:

אם מזמינים מאה מספרים, האם עלינו להזמין שלוש סדרות של מספרים? מזמינים סדרה, והלווחית הראשונה בה מספרה 10 ואחרי כן - אפס, אפס, אפס, תשע, ועד - תשע, תשע, תשע. מזמינים אלף זוגות כאלה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

השאלה היא אם זה בסדר כרונולוגי.

דב ויסוצקי:

כן. יהיה אחד שירצה לווחית עם דגל, ואחר ירצה לווחית בלי דגל. קשה יהיה לשמור על רצף המספרים. ליבואנים יהיה אולי מלאי של מספרים שלא ירצו בהם.

היו"ר אברהם יחזקאל:

איך אתה פותר את העניין אם ארצה על הרכב הישן שלי להציב סמל של הדגל, אם זו תהיה אפשרות? המספר לא משנה כאן, נכון?

דב ויסוצקי:

המספר קיים. אני מטביע את המספר ברגע שאתה בא - - -

אברהם פורז:

לווחית עולה 80 שקל? נניח שאדם רוצה להחליף את הלווחית תמורת הסכום הזה - יזמין לווחית אחרת. אני, כמחוקק, צריך לאפשר לו את זה. איך הוא יסתדר עם היבואן - זה כבר לא ענייננו. כך גם לגבי בעלי מספרים קיימים שירצו להוסיף את סמל הדגל על לווחית הזיהוי.

נחום לנגנטל:

אני רוצה שיובהר, בשם הג'נטלמניות, ששאלת הבהרה ששאלתי אותך איננה נוקטת עמדה. זו היתה שאלה לצורך הבהרה. יש פה משרדי ממשלה אחרים שאנחנו כרגע לא מעומתים אתם, לכן אני אומר זאת.

חגית הוכשטיין:

בעקבות ההערה של מנכ"ל משרד התחבורה אני רוצה לומר - כיוון שהעניין נדון כבר כמה פעמים, שיחזרו לקבל אישור מהיועץ המשפטי לממשלה, שיהיה מקובל ומערכתית.

אברהם פורז:

עמדתי האישית היא שאם תסכימו על האופציה, קחו את מה שיש במלאי, לא נקפיד אם זה יהיה גם בערבית. זה ממילא פחות חשוב.

אתי בנדלר:

אבל אני לא יודעת אם היועץ המשפטי לממשלה יאשר את זה. אלה הליכים פנים ממשלתיים.

היו"ר אברהם יחזקאל:

המודל שאנו מציעים לכולם הוא כזה: 1. שהעניין יהיה אופציה. 2. פתרון בעיית המלאי, כפוף להסכמת היועץ המשפטי לממשלה. גם עכשיו היועץ המשפטי נתן זמן של חצי שנה לפתרון בעיית המלאי הנוכחי.

חגית הוכשטיין:

רק כדי לפתור את בעיית המלאי הנוכחי, כאשר בעמדה העקרונית שלו - - -

היו"ר אברהם יחזקאל:

נכון, אין ספק. סעיף האופציה - נסגר. סעיף 2 אומר - פתרון בעיית המלאי לתקופת זמן מוגבלת, כפוף להסכמת היועץ המשפטי לממשלה. יכול להיות שניתן בתקנה זמן גדול יותר כדי לגמור את המלאי. יכול להיות שנציע למשרד התחבורה להאריך את המועד שבו אמורים היבואנים לסיים את המלאי הנוכחי.

אני אומר ליצרני ויבואני הלווחיות - תנו לנו לחיות עם העניין שלנו לגבי האופציה, תנו לנו לחיות עם העניין שלכם לגבי הארכת התקופה לסיום המלאי, בכפוף להסכמת היועץ המשפטי לממשלה. זה המודל שאני מציע. הוא מודל נכון מבחינה ציבורית. ממילא נפגעתם מבחינה כלכלית, אני מתנצל בפניכם על כך שייקח לכם עוד פרק זמן בעניין הזה, אבל תבינו את נקודת המבט שלנו. יש בעיה ליבואנים. הכנו ב-1 ליולי את העניין של המלאי, אבל ליבואנים יש מלאי שצריך לפחות עוד חודש, אז זה יהיה ב-1 לאוגוסט, לא ב-1 ליולי. אז גם לא יהיה ויכוח.

זו ההצעה שלי, עדיין לא הגענו להחלטה. אם ביום רביעי תביאו לי את הפתרון שאני הצעתי, יהיה פה רוב מוחץ לעניין. אם לא - אני לא יודע איך אני אצביע.

שי רבינוביץ:

מה עם עניין הפיקוח?

היו"ר אברהם יחזקאל:

נעזוב את עניין הפיקוח על המחירים. תן להם לגמור את המלאי. אני רוצה להגיע למצב שאני הולך לקראתם. הם מוצאים את עצמם נפגעים, ולכן אני לא רוצה להתעסק בעניין הפיקוח.

נחום לנגנטל:

יש לי שאלה. אם יוצרים מצב אופציונלי - שבו יהיה המספר, ולידו האותיות IL, ומספר אחר, בו יהיה דגל המדינה, האותיות IL, והמילה "ישראל" בעברית - - -

אתי בנדלר:

אבל ייתכן שהיועץ המשפטי לממשלה לא יסכים לזה.

אברהם פורז:

אם זו אופציה, לא צריכה להיות בעיה.

נחום לנגנטל:

ואז ממילא לא תהיה בעיה ליבואנים, וגם לא לחברי הכנסת שהעלו הסתייגויות, שכן העניין יהיה אופציונלי. נשארה רק בעיה אחת - האם קביעתו של היועץ המשפטי לממשלה שצריך להיות כיתוב גם בעברית וגם בערבית נבעה כתוצאה מכך שזה כפייה על ציבור ערבי? או לחילופין - שיש פה קביעה שכל סמל שיש בו - - -

עמי בשארה:

לא, זה נבע מכך שזו שפה רשמית.

נחום לנגנטל:

נצטרך לברר את זה אתו.

אברהם פורז:

אנחנו מבחינת הכנסת - - - אתה יכול לכתוב מתחת לדגל את המילה "ישראל" בעברית, בערבית או באנגלית - כפי שאתה בוחר. יכול להיות שמישהו במגזר הערבי יחליט לעשות לוחיות שכתוב בהן "ישראל" רק בערבית. יש היום לוחיות רק בעברית, נכון? אם אני נותן אופציה לכתוב גם בשפה אחרת משלושת השפות - - -

היו"ר אברהם יחזקאל:

אני רוצה להבהיר את ההצעה שלי, שוב - סעיף האופציה - קיים, סעיף המלאי - קיים, בהתחשב בהמלצות היועץ המשפטי, כפי שיזונו אתו עם תום הישיבה הזו. דבר שלישי - אני מציע לחבריי מכל חלקי הבית לא להעביר דבר כזה ברוב של 8 נגד 7 או רוב דומה.

אברהם פורז:

זה מאד תלוי בעמדה של השר שאול יהלום.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אני עומד להתחלף בתפקידי. קחו את המעט שיש, שמבחינתכם הוא מעט ומבחינתם הוא הרבה, מבחינתי הוא פשרה. קחו את הצעת הפשרה הזו, נקיים עליה הצבעה ביום רביעי, לפי המודל המוצע.

נחום לנגנטל:

מאחר ואני צריך לעבור עכשיו "טופס טיולים" בין משרדי הממשלה השונים, אני אודיע לך מחר אם אהיה ערוך לקראת יום רביעי.

אברהם פורז:

אנחנו לא חייבים להצביע ביום רביעי, אפשר לדחות בשבוע.

יוסי שואף:

מלאי הלוחיות הישנות של היצרנים אזל. היות ותכננו ב-1 לאפריל להכין את הלוחיות החדשות, שמרנו לעצמנו מלאי של לוחיות ישנות, כפי שביקש משרד התחבורה. יש לנו מלאי לימים מספר, בלבד.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אני מציע שביום רביעי, ברבע ל-11, יובאו לכאן התשובות, ונקיים הצבעה. אני אציע את סעיף האופציה.

תודה רבה, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 13:35